

Zastępca Prezydenta
Miasta Poznania

POZnań*

Znak sprawy: Or-II.0003.2.222.2016
Lotus: 151116-1989

Pan
Michał Boruckowski
Radny Miasta Poznania

Poznań, 15.11. 2016 r.

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na zapytanie Pana Radnego zadane na XXXVII sesji Rady Miasta Poznania w dniu 8 listopada br. w sprawie podmiotów zajmujących się ciekami wodnymi i strumykami, które Prezydent Miasta przekazał mi celem udzielenia odpowiedzi, uprzejmie wyjaśniam:

Zgodnie z Ustawą Prawo Wodne (j.t. Dz. U. 2016 poz. 469 ze zm.) śródlądowe wody powierzchniowe płynące stanowią własność Skarbu Państwa. Art. 11 tej ustawy wskazuje, iż prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa (...) wykonują:

- 1) minister właściwy do spraw gospodarki morskiej - w stosunku do wód morza terytorialnego oraz morskich wód wewnętrznych wraz z wodami Zatoki Gdańskiej;
- 2) Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej - w stosunku do wód istotnych dla kształtowania zasobów wodnych oraz ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności wód podziemnych oraz śródlądowych wód powierzchniowych:
 - a) w potokach górskich i ich źródłach,
 - b) w ciekach naturalnych, od źródeł do ujścia, o średnim przepływie z wielolecia równym lub wyższym od 2,0 m³/s w przekroju ujściowym,
 - c) w jeziorach oraz sztucznych zbiornikach wodnych, przez które przepływają cieki, o których mowa w lit. b,
 - d) granicznych,
 - e) w śródlądowych drogach wodnych;

- 3) dyrektor parku narodowego - w stosunku do wód znajdujących się w granicach parku, z wyłączeniem wód, o których mowa w pkt 2 lit. d oraz lit. e, które są sklasyfikowane w klasie wyższej niż klasa I, na podstawie ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 1458);
- 4) marszałek województwa, jako zadanie z zakresu administracji rządowej wykonywane przez samorząd województwa - w stosunku do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, służących polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwieniu jej uprawy, oraz w stosunku do pozostałych wód niewymienionych w pkt 1-3.

Zgodnie z powyższym w stosunku do cieków naturalnych położonych w granicach administracyjnych Miasta Poznania (z wyłączeniem rzeki Warty) zadania związane z własnością wód wykonuje Marszałek Województwa Wielkopolskiego, a art. 21 ww. ustawy wskazuje, że obowiązkiem właściciela wód jest ich utrzymanie.

Zgodnie z art. 22 ust. 1b Ustawy prawo wodne, utrzymywanie wód jest realizowane m.in. przez:

- 1) wykaszanie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych;
- 2) usuwanie z śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka;
- 3) udrażnianie śródlądowych wód powierzchniowych przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu;
- 4) remont lub konserwację stanowiących własność właściciela wody:
 - a) budowli regulacyjnych oraz ubezpieczeń w obrębie tych budowli,
 - b) urządzeń wodnych.

Ponadto art. 26 ww. ustawy, wskazuje, iż do obowiązków właściciela śródlądowych wód powierzchniowych należy m.in.:

- 1) zapewnienie utrzymywania w należyтым stanie technicznym koryt cieków naturalnych oraz kanałów, będących w jego władaniu;
- 2) dbałość o utrzymanie dobrego stanu wód;
- 3) regulowanie stanu wód lub przepływów w ciekach naturalnych oraz kanałach stosownie do możliwości wynikających ze znajdujących się na nich urządzeń wodnych oraz warunków hydrologicznych;
- 4) zapewnienie swobodnego spływu wód powodziowych oraz lodów;
- 5) współdziałanie w odbudowywaniu ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych;

Wszelkie ww. działania leżą w kompetencji Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Ustawa Prawo Wodne nie przewiduje, aby w stosunku do wód stanowiących własność Skarbu Państwa, znajdujących się w granicach miast, uprawnienia właścicielskie mogły być powierzone prezydentom miast, burmistrzom lub innym jednostkom organizacyjnym. Nie wyklucza to jednak możliwości, aby gminy (wg najnowszej nowelizacji ustawy Prawo Wodne - od 2016 r.) uczestniczyły w kosztach utrzymania cieków w granicach miast. Ustawa z dnia 16 grudnia 2015r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz ustawy o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw w zapisie art. 1 pkt. 2 wprowadziła od 2016 r. zapis, który stanowi:

„Art. 30 a. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą ponosić koszty utrzymania wód.

2. Wysokość kosztów utrzymania wód przez jednostki samorządu terytorialnego określa się w porozumieniu, do którego zawarcia są upoważnione podmioty, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2 i 4.” *(tj. Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i marszałek województwa).*

Ze względu na zmiany w ustawie Prawo Wodne, Miasto Poznań uzyskało podstawę prawną i ma możliwość zawarcia porozumienia z Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego w sprawie przystąpienia do współpracy oraz współfinansowania zadań związanych z utrzymaniem oraz regulacją cieków naturalnych przepływających w granicy Miasta Poznania (za wyjątkiem wód, w stosunku do których prawa właścicielskie wykonuje Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej) dla ochrony przeciwpowodziowej jej terenów, zapewnienia swobodnego spływu wód powodziowych, zabezpieczenia potrzeb w zakresie zapewnienia odbioru i spływu wód opadowych z odwodnienia zurbanizowanych terenów miejskich, zabezpieczenia mieszkańców przed lokalnymi podtopieniami, zapewnienia retencji wód poprzez zapewnienie swobodnego spływu wód powodziowych

Podkreślić należy, iż według nowego, dodanego zapisu w ustawie Prawo Wodne, uprawnienie obejmuje jedynie finansowanie zadań utrzymania, a nie wejście w obowiązki organu zobowiązanego nadal do sprawowania funkcji administratora wód państwowych – jakim w dalszym ciągu pozostaje marszałek.

Od kilku miesięcy Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Poznania prowadzi rozmowy z Marszałkiem Województwa Wielkopolskiego związane z podpisaniem porozumienia w powyższej sprawie. We wrześniu br. porozumienie zostało przesłane Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego celem akceptacji. Do dnia dzisiejszego Wydział nie otrzymał żadnej informacji zwrotnej.

Jednocześnie informuję, iż w 2016 r. Wydział Ochrony Środowiska (mając na celu ochronę terenów przyległych do cieków, przed lokalnymi podtopieniami) prowadzi zadania związane z konserwacją cieków oraz renowacją Stawów Sołackich. Zakres konserwacji cieków obejmuje odmulenie, wykoszenie, oczyszczenie przepustów, wywiezienie trawy, śmieci, likwidację ubytków w skarpach, uzupełnienie faszyny itp. Renowacja Stawów Sołackich polega na odmuleniu stawów z nagromadzonych osadów celem zwiększenia ich retencji.

Kwestia dostępu do wód regulowana jest przez Ustawę Prawo Wodne (j.t. Dz. U. 2016 poz. 469 ze zm.). Zgodnie z art. 34 ust 1 każdemu przysługuje prawo do powszechnego korzystania ze śródlądowych powierzchniowych wód publicznych (...), jeżeli przepisy nie stanowią inaczej. Powszechne korzystanie z wód służy do zaspokajania potrzeb osobistych, gospodarstwa domowego lub rolnego, bez stosowania specjalnych urządzeń technicznych, a także do wypoczynku, uprawiania turystyki, sportów wodnych oraz na zasadach określonych w przepisach odrębnych amatorskiego połowu ryb. Art. 27 ust. 1 ww. ustawy wskazuje, iż „Zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzeg, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar”.

Linie brzegu dla cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych stanowi krawędź brzegu lub linia stałego porostu traw albo linia, którą ustala się według średniego stanu wody z okresu co najmniej ostatnich 10 lat (art. 15 Ustawy Prawo Wodne). Linie brzegu ustala, w drodze decyzji, na wniosek mającego interes prawny lub faktyczny:

- 1) właściwy terenowy organ administracji morskiej - dla morskich wód wewnętrznych wraz z morskimi wodami wewnętrznymi Zatoki Gdańskiej oraz wód morza terytorialnego;
- 2) właściwy marszałek województwa - dla wód granicznych oraz śródlądowych dróg wodnych;
- 3) właściwy starosta realizujący zadanie z zakresu administracji rządowej - dla pozostałych wód.

Aktualnie w Wydziale Ochrony Środowiska prowadzone jest 1 postępowanie administracyjne wszczęte na wniosek Marszałka Województwa Wielkopolskiego związane z ustaleniem linii brzegu dla fragmentu Kanału Junikowskiego.

Podkreślenia wymaga fakt, iż powyższy przepis prawa dotyczy tylko linii brzegowej cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych. Dotyczy to zatem prawnego ustalenia linii kształtowanej siłami natury. W orzecznictwie wskazano, że trwałe ustabilizowanie poziomu jeziora urządzeniem wodnym wyłącza je z kategorii zbiorników naturalnych. Zgodnie z powyższym dla jezior piętrzonych nie ustala się linii brzegu w myśl art. 15 ust 1 Ustawy Prawo Wodne.

Z up. PREZYDENTA MIASTA
Z wyrazami szacunku
Maciej Wudarski
Z-CA PREZYDENTA MIASTA POZNAŃ